

פרשת-וירא

בשבוע שעבר סיפרנו שה' אמר לאברהם למול עצמו ולא ידע האם לעשות זאת בפרסום, או בסתר בביתו, והתייעץ עם ענר, אמר לו ענר שלא כדאי לו להכניס עצמו לסכנה בגיל מאה, הלך ושאל את אשכול, אמר לו אשכול הרי יש לך הרבה אויבים מהמלחמה וכשישמעו שמלת את עצמך והנך חלש יבואו להרגך, הלך אברהם להתייעץ עם ממרא, אמר לו ממרא שימול את עצמו באמצע היום בפרסום, וה' שהצילך מכבשן האש וממלחמת המלכים, הוא ישמור על בריאותך וירחיק את אויבך, אברהם שמע בקולו ומל עצמו ביום הכיפורים, אמר הקב"ה לאברהם שבשכר זה כל שנה ביום כיפור יסלח לעוונות בניו. ה' הוסיף לאברם את האות 'ה' בשמו וקרא לו אברהם, ולשרי הוריד את ה-י' ושם 'ה' בסוף שמה וקרא לה שרה, באה ה-י' בטענה לה' למה יגרע חלקה מלהיות בשם הצדקת, אמר לה ה' ששיימה בראש שמו של מנהיג ישראל אחרי מרע"ה – הושע, ויקראו לו יהושע. ביום השלישי למילתו היה אברהם חלש מאד, ולא רצה ה' להטריחו באורחים, הוציא חמה מנרתיקה ואיש לא הסתובב ברחוב, ראה אברהם שלא באים אורחים קם ממיטתו וישב בפתח ביתו (סיפרנו שהיה ארבעה פתחים בבית אברהם שכל המגיע לבית אברהם יוכל מיד ליכנס ולא יצטרך לחפש את הדלת), כשראה שלא עוברים אנשים ביקש מאליעזר עבדו שילך לחפש אורחים, ה' ראה בצערו של אברהם ובא עם מלאכיו לבקר את אברהם, כשראה אברהם את השכינה ופמליא של מעלה באים אליו, קם, אמר לו הקב"ה אתה חלש שב במקומך, ובשכר זה כשישבו בניך בדיני תורה, הם ישבו ואני אעמוד עי"י. אליעזר חזר ולא מצא אורחים, חשב אברהם שא"א לסמוך על עבדים והלך לחפש לבד, כשלא מצא חשב בצער אולי בגלל שעשיתי את הברית בפרסום אנשים נמנעים מלבוא לאזור מגוריי, אך חיזק עצמו שלא יתכן שמקידוש שם שמים יצא דבר רע, וה' שלח לו שלשה מלאכים - מיכאל, גבריאל ורפאל - שהתחפשו לערבים, כשהתקרבו לבית אברהם ראו שהוא טרוד בכאבו ורצו להמשיך בדרכם, מיד רץ אברהם לקראתם והשתחוה להם והזמינם לביתו, בפתח הבית נתן להם מים לרחוץ את האבק שברגלם כי חשש שזהו העבודה זרה שלהם, וביקש משרה שתכין עוגות, ונתן להם לאכול לחם עם חמאה ולשתות חלב, ובינתיים רץ אברהם עם ישמעאל לרפת ובחר שלשה עגלים טובים (עגל אחד ברח עד שהגיע למערת המכפילה, וכל מי שניסה ליכנס שם לא יכל כי היה חושך וכל נר שהדליקו כבה מיד, וכשהגיע אברהם ראה שם מלאכים מדליקים נרות, ואדה"ר אמר לו שכאן יהי מנוחת האבות והאמהות), אברהם שחט את העגלים ונתן להם את החלק המובחר - הלשון, והאוכל שהכניסו בפיהם נשרף אבל כדי שלא לשנות ממנהג המקום הכניסו לפה ועשו את עצמם שהם אוכלים, כשסיימו סעודתם בישר המלאך לשרה שבעוד שנה תלד בן, כשסיימו המלאכים תפקידם – מיכאל לבשר את הבשורה, ורפאל לרפאות את אברהם, יצא אברהם ללוותם לכיוון סדום. ה' אמר שלפני שהוא הופך את סדום צריך לומר לאברהם, והמלאכים ידעו שאברהם יתפלל שלא יהפכו – הלכו לאט, ואברהם אמר לה' אולי יש שם חמישים צדיקים ובזכותם תינצל סדום, וה' אמר שאם יהיה שם 50 צדיקים לא יהרגם (ניסה לשאול אולי יש ארבעים, שלושים, עשרים ועשר), אבל את לוט ומשפחתו המלאכים יוציאו משם. אנשי סדום היו רשעים ומינו עליהם ארבעה שופטים שסילפו את המשפטים הישרים, פעם הגיע אדם למכור מקלות סבא עם סוכריות, באו הסדומים וכל אחד לקח סוכריה אחת, הוא צעק עליהם שהם לא שילמו, אמרו לו לקחנו רק סוכריה קטנה אחת וזה לא שווה כסף עד שגמרו לו הכל... ופעם רבו שני סדומים ואחד מהם חתך את האוזן של החמור של השני, הלכו לשופט והוא פסק שהחמור ישאר אצל החותך עד שהאוזן תצמח... והיה שם חוק שאם אדם זורק אבן על השני ויורד לו דם, הנפצע צריך לשלם לזורק כסף, כמו שמשלמים לרופא שעושה בדיקת דם... ופעם הגיע לשם אליעזר וזרקו עליו אבן ונפצע, הלך לבית המשפט והשופט חייב את אליעזר לשלם לזורק, לקח אליעזר אבן גדולה, זרקה על השופט ופצעו, ואמר לו עכשיו תשלם לי... המשׁיך אליעזר וראה ברחוב שתי מיטות, אחת קצרה ואחת ארוכה, וכשבאו אנשים זרים והיו גבוהים השכיבו אותם על המיטה הקצרה וחתכו להם את הרגליים, ואמרו שהם רוצים שישכב בנוח... ואם היה בא אדם נמוך השכיבוהו על המיטה הארוכה ומשכו את ידיו ורגליו לקצוות עד

שיצאו מהמקום... כשהגיע תורו של אליעזר אמר להם שמיום שמתה אמו נדר שלא יישן על מיטה וכך ניצל מהם... ובסדום היה חוק שאסור למכור או לתת אוכל או להזמין לחתונה אנשים שאינם מסדום, אליעזר היה רעב ונכנס לאולם חתונות והתיישב לאכול, שאלו מישהו מי הזמין אותך, ענה לו אליעזר: אתה הזמנתני, מיד ברח משם כי פחד שיענישו אותו על שהזמין אורח, אליעזר עבר לשבת בכיסא הבא ושוב שאלוהו מי הזמיןך, אמר לו: אתה הזמנתני, מיד ברח גם הוא, עד שברחו כל המוזמנים ואליעזר אכל לשובע נפשו (רק מהדברים הכשרים). ללוט היה בת וקראו לה 'פלטית' וראתה עני מאד רעב, ריחמה עליו, וכל יום כשהלכה למלאות מים בכד, הכניסה פרוסת לחם וכשעברה ליד העני הפכה את הכד עם האוכל לידו וכך ניצל מרעב, כששמו לב אנשי סדום שהעני לא מת מרעב, עקבו מהיכן יש לו אוכל, כשגילו שפלטית נותנת לו שרפו אותה באש, וכן פעם ראתה חברה אחת שחברתה מאד חלשה, שאלה אותה אם אינה מרגישה טוב, ענתה שאין להם לחם בבית כבר כמה ימים, בערב באה החברה עם כד מלא קמח והחליפה עם חברתה את הכד, כששמעו זאת הסדומים שרפו אותה באש, והיה עוד פעם שנערה ריחמה על עני ונתנה לו לאכול דנו השופטים איך להענישה והחליטו למרוח על גופה דבש, והעמידו אותה ע"י כוורת דבורים ועקצו אותה עד שמתה, זעקות הנערות עלו לשמים והי' החליט להעניש אותם. באותו זמן נהיה לוט שופט בסדום, ופתאום ראה את המלאכים ונזכר מהכנסת אורחים שראה אצל אברהם, מיד קרא להם להתארח אצלו, אפי' שסיכן עצמו בזה, לקח אותם בדרכים צדדיים עד שהגיעו לביתו, אשתו ראתה את האורחים צעקה עליו, לקחה וילון וחצתה את הבית לשניים כדי שאם יתפסו אותם לא יהיה לה קשר עם בעלה, לוט בישל להם סעודה ובאמצע נגמר לו המלח, ביקש מאשתו שתביא לו מלח, הלכה וביקשה מהשכנים ואמרה להם שלוט מכין סעודה לאורחים ונגמר לו המלח, מיד קראו השכנים לכל האנשים ובאו לדלת הבית של לוט ורצו לשבור את הבית, יצא אליהם לוט ואמר להם קחו את שתי הבנות שלי ועזבו את האורחים, אבל הם לא שמעו ורצו לשבור את הבית, באו המלאכים לפתח הבית וסינוורו את כל האנשים שעמדו שם והתעוורו, בסעודה אמרו המלאכים ללוט שהם הופכים את סדום, וניסה ללמד זכות על אנשי סדום ולא שמעו לו, אמרו לו המלאכים שיציל את בנותיו הנשואות וחתניו. וכשאמר להם שהופכים את סדום צחקו ממנו, אבל לפנות בוקר המלאכים זירזו את לוט לצאת מהבית, ותפסו את לוט ואשתו 'עדיתי' ובנותיו והחלו ללכת, המלאכים אמרו להם לא להסתובב אחורה שלא יראו איך סדום נהפכת, אבל עדיתי – אשת לוט הסתובבה ונהייתה לגוש מלח (-על שהסגירה את האורחים בעניין המלח), בבוקר שלח ה' שתיים עשרה אלף מלאכי חבלה שיהפכו את סדום והתחילו להתפלל לפסליהם וחלקם התפללו לירת, המתין ה' עד שתזרח גם השמש ואז המלאך גבריאל הרים את האבן הגדולה שעליה עמדו ארבע ערי סדום והפך את סדום. אחר המהפכה אנשים פחדו להגיע לאזור של סדום וממילא גם לא באו אורחים לאברהם, ועבר לגור בגרר, כשהגיעו לשם אמר אברהם על שרה שהיא אחותו כדי שלא יהרגוהו, אבל הפלשתים לקחו את שרה לבית אבימלך, מיד לקו אבימלך ומשפחתו במחלה קשה ולא יכל להתחתן עם שרה, בלילה בא אליו ה' בחלום ואמר לו שיהרגוהו על שלקח את שרה ורצה להתחתן איתה, אמר אבימלך לא התחתנתי איתה, אמר לו ה': לא התחתנת בגלל שנהיית חולה אבל רצית כבר להתחתן איתה, והזהירו ה' שיחזירה לאברהם, ויבקש ממנו שיתפלל עליו ועל משפחתו שיבריא, בבוקר קרא ליועציו ואמרו לו להחזיר את שרה וקרא לאברהם ושאל אותו למה אמר שהיא אחותו, אמר אברהם שלא רצה שיהרגו אותו בגללה, והחזיר לו את שרה ונתן להם מתנות, עבדים ושפחות, ואברהם התפלל על אבימלך ומשפחתו שיתרפא ממחלתו ויוכלו להוליד ילדים, והמתפלל בעד חבירו והוא צריך לאותו הדבר הוא נענה תחילה, ושרה אמנו נפקדה בבו. ביום שנולד יצחק היה שמחה גדולה בעולם והרבה בעלי מומין וחולים נתרפאו ועקרות נפקדו, והיה אור גדול כשבעת ימי בראשית, הרשעים אמרו שיצחק נולד מאבימלך, עשה הקב"ה שיצחק יהיה דומה בדיוק לאברהם, ועשה סעודה גדולה וסיפר לאורחים על הניסים שעשה עמו ה', אבל הלצים אמרו סתם תינוק שהם מצאו ברחוב, הקב"ה עשה שכל הילדים לא ירצו לאכול מאמם, ורק אצל שרה אכלו ואז ראו שהי' עשה נפלאות עם אברהם ושרה, והמליכו

עליהם את אברהם למנהיג ועשו מטבעות מצד אחד חקקו צורת זקן וזקנה ומצד שני בחור ובתולה. שרה חינכה את יצחק בדרך הישרה וישמעאל עשה עבירות והשתחוה לפסל, פעם קרא ישמעאל ליצחק שיבוא לשחק איתו בשדה וכיוון את החץ וקשת על יצחק ורצה להרגו – כי רצה לרשת את ארץ ישראל – ויצחק הצליח להתחמק ממנו, שרה ראתה את זה ואמרה לאברהם שיגרש את הגר וישמעאל כי הוא מלמד את יצחק לעשות עבירות, אמר אברהם שיהיה חילול ה' וכולם יאמרו שאברהם אינו מרחם על בנו, אמר לו ה' שישמע בקול שרה, כי צריך להרחיק חברים רעים, (הדגשנו בענין התרחקות מחברים רעים). מיד קרא להגר וגירש אותה מביתו, נתן לה לאכול וכד מים ותלך לדרכה, שרה נתנה עין הרע בישמעאל ונהיה חולה עד שהגר היתה צריכה לקחת אותו על כתפיה, והמים שבכד לא נגמרו בזכות אברהם, עד שהגר החליטה שהיא חוזרת לעבוד עבודה זרה ואז המים נגמרו מהכד, והמשיכו ללכת עד שצמאו מאד וישמעאל קדח מחוס, והגיעה למעיין (שישבה בפעם הקודמת כשברחה משרה) ולא היה שם מים, הניחה את ישמעאל מתחת השיחים ואמרה לה' הרי הבטחת לי במקום הזה 'הרבה את זרעך' ועכשיו בני הולך למות, כשראה ישמעאל בצרת אמו מיד הרהר בתשובה והבטיח שיותר לא ישתחוה לפסלים, שמע ה' לתשובתו ורצה לשלוח לו מים, מיד באו המלאכים ואמרו: הרי בניו יהיו אומות שפילות ויעשו צרות לבניך, אמר להם הקב"ה: עכשיו הוא צדיק ואני דן אותו לפי מעשיו עכשיו וה' הביא להם מים, המשיכו ללכת למדבר פארן וישמעאל היה צד חיות במדבר, אח"כ נשא אישה ונולדו להם שתיים עשרה ילדים. אבימלך בא לאברהם ואמר לו אחרי שגרת כאן עשרים ושש שנים וראיתי שה' עוזר לך בכל מעשיך, אני רוצה שתבטיח לי שבניך לא יעשו צרות לבנים שלי, הבטיח לו אברהם אבל הוכיחו על הבארות שרועי אבימלך גנבו לרועי אברהם, אמר אבימלך שאינו יודע על זה וקרא לרועיו, רועי אבימלך אמרו שזה בארות שלהם ורועי אברהם גנבום, אמר אברהם: אשלח שבעה כבשים שלי לבאר ואם יעלו המים לקראתם נדע שהבארות שלי, ואח"כ תשלח שבעה כבשים שלך ואם המים יעלו לקראתם הבארות שלך, אבימלך הסכים ושלחו את הכבשים, כשהגיעו לבאר עלו המים לקראתם ואברהם השאיר את הכבשים לאבימלך לזכרון שהבארות שלו, ואברהם הלך לגור בחברון.

עקידת יצחק

בזמן סעודת הברית של יצחק אברהם ושרה היו עסוקים עם האורחים שבאו לשמחה ולא שמו לב לעני שעמד בפתח והתבייש להיכנס, מיד עלה השטן לקטרג שמכל הסעודה שערך לא הקריב לה' אפי' פר אחד לקרבן, אמר ה' לשטן שבעוד שלושים ושבע שנים כשיצחק יהיה גדול, הוא יעמיד את אברהם בניסיון וליצחק תהיה הבחירה לסרב. שתיים עשרה שנה אחרי שבא אברהם לחברון ישמעאל התווכח עם יצחק וטען שהוא יותר חשוב כי אותו מלו בגיל שלוש עשרה והיה יכול לסרב, ואת יצחק מלו בשמונה ימים ואין זו גדולה, אמר יצחק שהוא קדוש ואם ה' ירצה יוכל להקריבו לעולה. עלתה לפני ה' מה שאמר לשטן שינסה את אברהם, וקרא לו: אברהם, ויאמר אברהם: הנני, אמר לו ה': קח נא את בנך, שאלו אברהם איזה בן הרי יש לו שתיים, אמר לו ה': את יחידך, אמר אברהם שניהם יחידים לאימם, אמר ה': אשר אהבת, אמר אברהם (מאז שחזר ישמעאל בתשובה-) הריני אוהב את שניהם, אמר לו ה': את יצחק, ולך לארץ המוריה, חשב אברהם איך להודיע לשרה, ואמר לה שרוצה להכין סעודה קטנה, שאלה אותו שרה לכבוד מה הסעודה, אמר לה נזכרתי שלפני שלושים ושבע שנים זיכני ה' בבן והוא הולך בדרך הישר, הכינה שרה סעודה ואז אמר אברהם שהוא גילה את ה' בגיל שלש והלך ללמוד תורה אצל שם והנה יצחק הולך בדרך הישר והוא גדול וכדאי שילך ללמוד בישיבתו של שם, הסכימה שרה לדבריו וכל הלילה הכינה את הצידה ליצחק, בבוקר השכים אברהם ולקח עמו את יצחק ואת ישמעאל ואליעזר ולקחו עצים ומאכלת, השטן רצה להפריע להם כי ראה שעושים הכל בשמחה והתחפש לזקן ושאל את אברהם להיכן אתה הולך, אמר אברהם להתפלל, שאל הזקן א"כ למה אתה לוקח עצים ואש, אמר אברהם שאם נתעכב בדרך נוכל לשחוט כבש ולבשלו, אמר הזקן הרי שמעתי שהשטן אמר לך להעלות את יצחק לעולה, אמר לו

אברהם שה' ציוהו וישמע לה', אמר השטן היתכן שה' הרחום יאמר כך, ואם יתברר לך אח"כ שלא הבנת את כוונתו ויכעס עליך, ענה אברהם שהוא בטוח שזה רצון ה'. ראה השטן שלא הצליח התחפש לנער ושאל את יצחק להיכן אתה הולך, ענה יצחק ללמוד תורה, אמר לו השטן מתי תלמד בחיידך או במותך, ולא הבין יצחק שאלתו, אמר השטן הרי אביך רוצה להקריבך לקרבן, אמר יצחק מה שאבי עושה זהו רצון ה' ואסכים לזאת בשמחה, כשלא הצליח השטן בדרך זו התחפש לנחל שוטף של מים, והמים הגיעו לחוטמו של אברהם והתפלל לה', מיד גער ה' בשטן וייבש הנחל, בא השטן שוב בדמות זקן ואמר לאברהם, שמעתי מאחורי הפרגוד שאומרים שלא יצחק יהיה לעולה אלא שה, אמר לו אברהם שקרן אתה ואפ"י אם זה נכון לא אשמע לדבריך, לאחר שלשה ימי נסיעה ראה אברהם על ראש ההר עמוד אש העולה עד השמים ושאל את יצחק עם רואה משהו על ההר, יצחק אמר שרואה עמוד אש, אח"כ שאל את ישמעאל ואליעזר אם הם רואים, ענו שלא רואים כלום, אמר להם - א"כ תישארו לשמור על החמור. אברהם ויצחק עלו על ההר וראו שם מזבח, יצחק נשכב על המזבח ואמר לאביו שיקשרהו חזק שמא ייבהל ויפריע לו במלאכתו, ושניהם בכו על הפרידה ועל הזכות שה' בחר ביצחק לעולה, כשלקח אברהם את המאכלת באו כל המלאכים לפני הקב"ה ובכו לפניו האם זה שכרו של אברהם שהכניס אורחים תמיד וקידש שם שמים, ודמעות המלאכים נכנסו לעיניו של יצחק ואמר את שירת הקרבן, ופרחה נשמתו מיד צעקו המלאכים שוב להקב"ה, וחזרה נשמתו, וה' אמר למלאך שיאמר לאברהם לא לעשות כלום ליצחק, אמר אברהם אולי אוציא רק מעט דם, אמר המלאך שלא יגע בו, אחר כך ביקש מה' שיותר לא יעמידו בניסיונות, ה' הבטיח לו וחתם בחותם 'אמת' שלא ינסהו, וה' אמר לו שבראש השנה כשיתקעו בשופר יעלה זיכרונו בני"י לטובה בזכות העקידה, והמלאך גבריאל הביא איל שהיה בגן עדן מששת ימי בראשית כדי שאברהם ישחטהו, ניסה השטן להפריע שוב וסיבך את קרני האיל בעץ, אברהם התיר את הסבך ושחט את האיל לעולה, אחרי זה הלך יצחק ללמוד תורה אצל שם.